

U IME NARODA

OSNOVNI SUD U PODGORICI, kao prvostepeni, krivični, po sudiji Suzani Mugoši, kao sudiji pojedincu, uz učešće zapisničara Sekulić Marine, u predmetu protiv optuženog **Saveljić Darka**, zbog krivičnog djela kleveta iz čl.196 st.2 u vezi st.3 i 1 KZ-a, rješavajući po privatnoj tužbi privatnog tužioca **Prof. dr Radonjić Slobodana** iz Podgorice od 18.03.2009.godine, nakon održanog glavnog, javnog pretresa dana 18.06.2010.godine, u prisustvu privatnog tužioca Radonjić Slobodana, njegovog punomočnika adv. Bjelanović Vučka, te optuženog i njegovog branioca adv. Petrović Dragoljuba, donio je dana 21.06.2010.godine i javno objavio

P R E S U D U

OPTUŽENI SAVELJIĆ DARKO, od oca Dragana i majke Danke, rođene Drljević, rođen 14.02.1974. godine u Podgorici, sa prebivalištem u Podgorici - Piperska 370-a, Crnogorac, završio fakultet u Podgorici, zaposlen u Zavodu za zaštitu prirode, oženjen, otac 2 djece, srednjeg imovnog stanja,

Na osnovu čl.363 st.1 tač.3 ZKP-a

O S L O B A Đ A S E O D O P T U Ž B E

Zato što je:

Za privatnog tužioca Prof. dr Slobodana Radonjića iz Podgorice - inače naučnog radnika, javno iznio neistinite tvrdnje koje mogu škoditi njegovoj časti i ugledu i koje su mogle dovesti do teških posledica za privatnog tužioca na način što je dana 14.01.2010. godine u Podgorici u dnevnim novinama "Vijesti", u tekstu pod naslovom - Milioni kubika neće oprati iznijeto neznanje kao i istog dana u dnevnom listu "Dan" pod naslovom "CANU promoviše naučne neistine" kazao: da privatni tužilac u desetercu slave blagodeti potapanja Morače, čuju naučne neistine. U istom tekstu okriviljeni za privatnog tužioca je iznio sljedeće: "Milioni kubika vode iz brana na Morači, za čiju se izgradnju založio govornik na tribini CANU (ekolog po struci, profesor na fakultetu), neće oprati neznanje iznešeno pred ministrima, vrhunskim stručnjacima i bivšim studentima",

- čime bi izvršio krivično djelo kleveta iz čl.196 st.2 u vezi st.3 i 1 KZ-a.

O troškovima postupka sud će odlučiti posebnim rješenjem.

O b r a z l o ž e n j e

Privatnom tužbom od 18.03.2010. godine, optuženom Saveljić Darku stavljen je na teret da je izvršio krivično djelo kleveta iz čl.196 st.2 u vezi st.3 i 1 KZ-a.

Punomočnik privatnog tužioca adv. Bjelanović Vučko je u završnoj riječi naveo da na osnovu provedenog dokaznog postupka smatra da je nesporno dokazano da je optuženi izvršio krivično djelo kleveta iz čl.196 st.2 u vezi st.3 i 1 KZ-a. Naime, optuženi nije sporio da je ove riječi izgovorio, ne samo izgovorio nego i napisao i da se na osnovu same njegove odbrane može izvesti zaključak da je svojim radnjama ostvario bitna obilježja bića krivičnog djela stavljenog mu na teret. Tražio je od suda da ga oglasi krivim i kazni po zakonu.

Privatni tužilac je u završnoj riječi istakao da prihvata ono što je njegov punomoćnik rekao, te da smatra da se radi o privatnoj tužbi između njega i optuženog i da nije bilo potrebe da suđenju prisustvuju predstavnici nevladinih organizacija MANS i GREEN HOME. Novinari su dobrodošli, ali smatra da su oni tu jer će vjerovatno pomoći optuženom da plati kaznu na koju ga sud osudi. Smatra da čovjek koji nema zvanje za koje se predstavlja da ima, ne može blatiti i klevetati univerzitetskog profesora, obzirom da on za to ima zvanje i vjeruje da će sud donijeti zakonitu presudu, pa je tražio od suda da mu izrekne maksimalnu kaznu.

Optuženi je u svojoj odbrani u bitnom naveo da nije kriv i da bi prvo želio sudu da objasni čime se bavi i koliko poznaje ovu oblast. Od 1999. godine, kao član komisije se bavi pticama Morače, oko 60 naučnih radova je objavio van CG. Sve ovo je naveo sudu jer je želio da istakne da je bio pozvan i da se osjećao dovoljno stručnim da bi mogao da raspravlja o ovim stručnim temama iz oblasti ptica i njihovih staništa. Pojasnio je da se sjeća da je u januaru 2010. godine u CANU-u organizovana tribina o hidroakumulacijama na Morači i da je na njoj govorio prof. Radonjić. Sala je bila puna i nakon njegovog govora se javio za riječ, jer se nije složio sa njegovim stavovima i mišljenjem vezano za ovo pitanje. Rečeno mu je da nema pravo da komentariše. Naveo je da, pošto se nije mogao složiti sa profesorovim stavovima i tvrdnjama koje je iznio u svom govoru, je odlučio da stručno iznese svoje mišljenje, te je napisao otvoreno pismo Akademiji, odnosno predsjedniku Đurović Momiru, jer isti smatra da Akademija mora i treba da promoviše samo naučne istine, pa je u svom pismu iznio isključivo vrijednosni sud o tome što je čuo, koji je svojim stručnim i naučnim znanjem potkrijepio. Istakao je da nije konkretno pomenuo profesora, s obzirom da je izlaganje bilo javno, ali je osjećao potrebu da je morao na ovaj način da reaguje, s obzirom da mu je prethodnog dana bilo uskraćeno pravo da se javi za riječ. Zbog svega ovoga optuženi i dalje stoji iza svojih tvrdnji, pa je zato i rekao da ne osjeća potrebu da se izvini. Posebno je pojasnio da je nakon ovog događaja dobio otvorene prijetnje od strane profesora, koji mu je rekao da će ga prebiti i da će mu otkinuti i drugo uvo, te da je bio njegov student, ali u to vrijeme sa profesorom nije imao nikakvih nesuglasica. Na pitanje punomoćnika privatnog tužioca optuženi je pojasnio, da ima diplomu prirodno - matematičkog fakulteta, sa položenim ispitima postdiplomskih studija ornitologije. Takođe, pojasnio je sudu da se 11 godina bavi ovim radom, te da se smatra dovoljno pozvanim da može da govorи o tome, iako nema naučno i stručno zvanje poslije završenog fakulteta. U renomiranim časopisima, van države, objavljuje svoje radove, koji su uglavnom na engleskom jeziku i imaju svoje recezente, koji su priznati od strane Međunarodne unije kao ornitološki časopisi. Profesor Radonjić ne bi mogao ni u kom slučaju biti njegov recezent, jer su njegovi radovi ornitološki, a njegovi recezenti su međunarodno priznati ornitolozi. Nadalje je pojasnio da nije imao integralni tekst izlaganja profesora, ali je na tribini dobro čuo i zapisaо ono što se ticalo njega kao zaštitnika ptica. Tačno je da je iznio tvrdnje koje stoje u privatnoj tužbi, u kojima je naglasio da se radi o ekologu po struci i profesoru na fakultetu, a kako bi ukazao na težinu svega onoga što je on iznio. Optuženi je u svom otvorenom pismu napisao, da je to neznanje od strane profesora iznešeno pred ministrima, vrhunskim stručnjacima i bivšim studentima, te da se kao takvo neće oprati. Smatra da je primjereno reagovao pišući predmetno pismo, koje je potpisao kao građanin, ali i kao naučni radnik. Na pitanje privatnog tužioca, optuženi je naveo, da misli da nije iznio uvrede na profesorov račun, već je samo ponovio ono što je pričao u Akademiji nauka, te izrazio sumnju u njegove stavove.

Branilac optuženog adv. Petrović Dragoljub je u završnoj riječi naveo da smatra da u radnjama njegovog branjenika nema elemenata bića ovog krivičnog djela, a ovo iz razloga što da bi postojalo ovo krivično djelo, moraju se iznositi neistinite činjenice koje mogu škoditi časti i ugledu tužioca. U konkretnom slučaju optuženi je iznio vrjednosne ocjene povodom izlaganja profesora Radonjića u CANU-u, pa kada se sve ovo dovede u vezu sa čl.10 Evropske konvencije o ljudskim pravima, smatra da nema govora o krivičnom djelu kleveta. Isti je predložio суду da optuženog oslobodi krivice.

Optuženi Saveljić Darko je u završnoj riječi naveo da prihvata završnu riječ svoga branioca, te da želi da objasni sudu da je u svom otvorenom pismu iznio samo svoj vrijednosni sud o onome što je čuo, na tribini u CANU-u, sa aspekta oblasti koju on zastupa i proučava. Zaista nije mogao da ostane, a da se ne oglasi tim povodom, jer smatra da se radi o nesuvrslim tezama koje su iznijete u prilog gradnje brana na Morači. Istakao je i to da je za svo ovo vrijeme studiranja imao korektne relacije sa profesorom Radonjićem i nije imao namjeru da njega uvrijedi.

Sud je u dokaznom postupku proveo sljedeće dokaze: saslušao privatnog tužioca Radonjić Slobodana; izvršio uvid u izvod iz dnevne novine "Vijesti" od 14.01.2010. godine i izvršio uvid u kopiju teksta objavljenog 14.01.2010. godine u dnevnoj novini "Dan".

Sud je odbio predlog branioca optuženog za provođenje dokaza uvida u članak "Monitora" od 15.01.2010. godine, iz razloga što taj članak se odnosi na reagovanje novinara na izlaganje profesora Radonjića, a ne ovdje optuženog.

Privatni tužilac Radonjić Slobodan je u svom iskazu u bitnom naveo da optuženog poznaje, jer je isti bio njegov student, te da se sjeća ove tribine na kojoj je bio pozvan od strane Akademije kako bi iznio svoje naučne stavove, što je i učinio. Prema pravilima tribine, optuženi nije imao pravo ništa da pita. Istakao je da je nakon te sile uvreda, koje je na njegov račun iznio optuženi koji čak i nije naučni radnik, on bio jako neprijatno iznenađen, pa je došlo do problema u porodici, jer se poznaju porodično. Nakon kritičnog dogadaja su upućivane obostrane prijetnje, pa je njegova porodica tražila da reaguje, jer smatra da je uvrijedio njegov dosadašnji rad. Pojasnio je da želi da ga sud zaštiti, jer se ne raspravlja o naučnim činjenicama, već samo traži zaštitu od ljudi koji ga vrijedaju, a koji nisu stručni, niti mogu sa njim da raspravljaju o onome što je bila toga dana tema na skupu. Jako je teško podnijeti kada je izašao predmetni tekst, jer je srčani bolesnik. Na pitanje branioca optuženog, naveo je da predaje na postdiplomskim studijama u Podgorici predmet Ekološka edukacija i Metodika nastave i biologije na Filozofskom fakultetu, u Nikšiću predaje predmet Osnovi ekologije i zaštite životne sredine i Metodiku poznavanja prirode i društva i u Beranama na 2 fakulteta predaje iste te predmete. Naveo je i to da je koristio egzaktne naučne podatke i brojke kada je govorio na predmetnoj tribini CANU-a. Na pitanje optuženog, pojasnio je da je u svom govoru iznio naučne istine u prilog gradnje brana, te da se smatra pozvanim, jer je doktor interdisciplinarnih oblasti i nauka i bio je 10 godina profesor ekologije, pa optuženog nije tužio radi njegovog mišljenja i procjena, već zbog vrijedanja, klevete i nihilističkih statova prema njemu.

Iz uvida u izvod iz dnevne novine "Vijesti" od 14.01.2010. godine je utvrđeno da je na 8. strani teksta pod naslovom "MILIONI KUBIKA NEĆE OPRATI IZNIJETO NEZNANJE" u kojem se navodi da je "predsjednik Centra za zaštitu i proučavanje ptica i ornitolog Zavoda za zaštitu prirode Darko Saveljić uputio otvoreno pismo direktoru Crnogorske akademije nauka i umjetnosti Momiru Đuroviću reagujući na izjave o izgradnji hidroelektrane na Morači, profesora Slobodana Radonjića." Takođe, u istom tekstu stoji da "Milioni kubika vode iz brana na Morači, za čiju se izgradnju založio govornik na tribini CANU (ekolog po struci, profesor na fakultetu), neće oprati neznanje iznešeno pred ministrima, vrhunskim stručnjacima i bivšim studentima".

Iz uvida u kopiju teksta objavljenog 14.01.2010. godine u dnevnom listu "Dan" je utvrđeno da je objavljeni tekst na strani 10 pod naslovom "CANU PROMOVIŠE NAUČNE NEISTINE", u kojem je ornitolog Darko Saveljić naveo da je "u krovnoj naučnoj instituciji Crne Gore dozvoljeno da se bez diskusije, a u desetercu koji slavi blagodeti potapanja Morače, čuju naučne neistine". Takođe, u tekstu se navodi da "milioni kubika vode iz brana na Morači, za čiju se izgradnju založio govornik na tribini CANU neće oprati neznanje izneseno pred ministrima, vrhunskim stručnjacima i bivšim studentima."

Ocenjom navoda privatnog tužioca, odbrane, te provedenih dokaza, pojedinačno i u njihovoj uzajamnoj povezanosti, sud je našao da optuženi nije izvršio krivično djelo stavljenu mu na teret.

U postupku je nesumnjivo utvrđeno da je optuženi Saveljić Darko napisao pismo Predsjedniku CANU-a Đurović Momiru i da je tačno da je iznio tvrdnje koje su navedene u privatnoj tužbi, a koje su iznesene u dnevnim novinama "Vijesti" i "Dan" 14.01.2010. godine.

Nakon sprovedenog dokaznog postupka, sud je donio oslobođajuću presudu jer nalazi da nema dokaza da je optuženi izvršio krivično djelo kleveta iz čl.196 st.2 u vezi st.3 i 1 KZ-a, jer nije dokazano da je optuženi postupao sa umišljajem niti da je svjesno za privatnog tužioca iznosio nešto neistinito što može škoditi njegovom časti i ugledu. Ovo iz razloga što je tokom postupka utvrđeno da je isti u otvorenom pismu CANU-u, a povodom pitanja od opštег društvenog interesa - izgradnje brana na Morači, iznio svoj stav - tj. vrjednosni sud, a što su dnevne novine "Dan" i "Vijesti" 14.01.2010. godine, prenijele i iz iznijetih tekstova proizlazi da nema umišljaja za iznošenja neistinitih tvrdnji, već da se radi o vrjednosnom суду, pa shodno čl.10 st.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima, istinitost vrjednosnih sudova nije podložna dokazivanju. Takođe, sporni vrjednosni sudovi nisu izrečeni bez dovoljne činjenične osnove, jer je u konkretном slučaju dovoljan činjenični osnov za iznošenje prethodno navedenih vrjednosnih sudova, a koji istina ne daje karakter pretjeranih, jeste da je privatni tužilac na tribini CANU-a iznosio svoje stavove u prilog izradnja brana na Morači, a optuženi je kao osoba koja se bavi proučavanjem ptica, kao lice koje ima diplomu prirodno matematičkog fakulteta sa položenim ispitima postdiplomskih studija ornitologije, a kod činjenice da mu je bilo uskraćeno pravo da raspravlja o temi iz oblasti ptica i njihovih staništa, odlučio da u svom otvorenom pismu Akademiji, odnosno predsjedniku Đurović Momiru iznese svoje mišljenje isključivo smatrajući da Akademija mora i treba da promoviše samo naučne istine napisao svoje tvrdnje.

Otvoreno pismo čiji je dio objavljen u inkriminisanom tekstu je napisano na način da kritikuje profesionalni integritet privatnog tužioca, te da je nesumnjivo okrivljeni postupao na taj način štiteći opravdani interes - iznoseći svoje stavove o izgradnji brana na Morači, a koje pitanje je od opštег društvenog interesa. Navedene izjave ograničene su isključivo na profesionalni angažman privatnog tužioca i njime je zahvaćen samo onaj dio privatnog tužioca koji je u neposrednoj vezi sa kritikovanom djelatnošću. Optuženi nije upotrijebio izraze kojima bi vrijedao privatni život tužioca, a svojim negativnim sudom o profesionalnoj djelatnosti privatnog tužioca sud zaključuje očito da nema umišljaja za iznošenjem bilo čega neistinitog, a što može škoditi časti i ugledu privatnog tužioca, već da kritikom djela privatnog tužioca zaštiti opravdani interes. Kako se radi o vrjednosnom суду, ovaj sud se nije upuštao u osnovanost ovakvog mišljenja, jer sve što je utvrđeno i provedeno u toku postupka upućuje sud na zaključak da je optuženi sve izraze koje je iznio u odnosu na privatnog tužioca učinio u zaštiti opravdanog interesa i svijesti iznošenja nečeg neistinitog.

Članom 10 stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima garantovano je svakome pravo na slobodu izražavanja koje pravo uključuje slobodu mišljenja, slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Sloboda izražavanja koja je garantovana u stavu 1 člana 10 predstavlja jednu od suštinskih osnova demokratskog društva i jedan od osnovnih uslova za njegovo napredovanje samostvarivanja svakog pojedinca. Svrha iznijetih tvrdnji nije bila da se povrijedi čast i ugled privatnog tužioca, već da se raspravi aktuelno pitanje izgradnje brana na Morači koje interesuje javnost, pa se građani ne smiju obezhrabiti da iz straha od krivičnih sankcija iznose svoje mišljenje o problemima od javnog interesa. Cijeneći da su iznijete tvrdnje bazirane samo na kritici profesionalne djelatnosti privatnog tužioca ne može se zaključiti da je optuženi bio svjestan, niti imao namjeru da iznosi bilo šta neistinito za privatnog tužioca, a što bi škodilo njegovoj časti i ugledu, jer je optuženi upotrijebio samo one izraze neophodne za kritikovanje stavova privatnog tužioca o izgradnji brana na Morači. U opštem je

društvenom interesu omogućavanje nesmetañog interesa društvene djelatnosti, jer bi u suprotnom za razvoj demokratskog društva neophodne aktivnosti svakog pojedinca bile sputane od bojazni za krivičnu odgovornost zbog izjava koje bi mogle da povrijede čast i ugled nekog pojedinca, a time bi se spriječilo slobodno istupanje i izjašnjavanje, a samim tim i zaštita opravdanih interesa.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, kao i provedene dokaze, sud je nesporno utvrdio da nema dokaza da je optuženi izvršio krivično djelo stavljenju mu na teret.

Sa izloženog, odlučeno je kao u izreci presude.

OSNOVNI SUD U PODGORICI
Dana 21.06.2010. godine

ZAPISNIČAR
Marina Sekulić s.r.

SUDIJA
Suzana Mugoša s.r.

PRAVNA POUKA:
Protiv ove presude dozvoljena je žalba
u roku od 8 dana od dana prijema pismena
Višem суду у Подгорици, а преко овог суда

